LIETUVOS RESPUBLIKOS AKCIZŲ ĮSTATYMO NR. IX-569 78 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO (TOLIAU – ĮSTATYMO PROJEKTAS) DERINIMO PAŽYMA

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie nepriimtas (nurodyti motyvus) pastabas ir pasiūlymus
American – Lithuanian Business Council 2026-11-09 BN Asociacija „Lietuvos gėrimai“ 2026-11-18 BN Asociacija „Investors' Forum“ ir Lietuvos verslo konfederacija 2026-11-20 BN Lietuvos pagyvenusių žmonių asociacija 2026-11-23 BN Nacionalinė vartotojų konfederacija 2026-11-23 Nr. NVK11/23	Nepritaria dvigubam saldintų gėrimų akcizų tarifų didinimui, kadangi siūlomas akcizų didinimas yra neproporcingas ir radikaliai pablogintų sektoriaus padėtį. Toks pasiūlymas yra ekonomiškai žalingas ir kuria blogą mokestinės teisėkūros precedentą. Taip pat aiškiai neatitinka Vyriausybės deklaruoto siekio užtikrinti mokestinės aplinkos stabilumą ir nedidinti mokesčių. Gėrimams, kuriuose cukraus kiekis viršija 8 g / 100 ml, siūlomas 40 Eur/hl tarifas būtų antras didžiausias Europos Sąjungoje (toliau – ES) po Suomijos (51 Eur/hl), net gerokai labiau pasiturinčioje Vokietijoje šiuo metus svarstomas įvesti tarifas tokiems gėrimams siektų nuo 32 iki 38 Eur/hl. Atkreipia dėmesį, kad didinti akcizus siūloma praėjus vos dešimčiai mėnesių nuo akcizų įsigaliojimo, dar nespėjus įvertinti jo poveikio verslui, kainoms ir vartotojų įpročiams. Tai apsunkina įmonių veiklos planavimą ir mažina pasitikėjimą mokestinės aplinkos stabilumu. Siūlymas prieštarauja deklaruotam Vyriausybės tikslui užtikrinti mokestinį stabilumą ir neatitinka 2025 m. tuometinės politinės vadovybės išsakyto siekio ateityje plėsti mokesčio taikymą kitoms maisto produktų kategorijoms. Staigus akcizų didinimas dar paspartintų jau dabar aukščiausią ES infliaciją Lietuvoje (6,1 proc. 2026 m.), kainos vėl didėtų gerokai sparčiau, nei prognozuojama, kainų lygis Lietuvoje, lyginant gyventojų perkamąją galią skirtingose valstybėse, gali reikšmingai viršyti tą, kuris būdingas gerokai didesne gyventojų perkamąja galia pasižyminčioms valstybėms. Siūlo nuosaikesnį tarifų didinimą, kuris radikaliai nepablogintų gėrimų sektoriaus padėties ir nesukurtų prielaidų tam, kad Lietuvoje gėrimai būtų vieni brangiausių ES.	**Neatsižvelgta.** Įstatymo projektu siekiama sumažinti apmokestinimo atotrūkį tarp sausų koncentratų ir saldintų gėrimų, kadangi praktikoje pasitaiko situacijų, kai sausi koncentratai, iš kurių ruošiami saldinti gėrimai, vertinant pagal jau paruošto vartoti (atskiesto) gėrimo cukringumą, apmokestinami reikšmingai didesniais akcizais, nei saldinti gėrimai, turintys didesnį cukrų kiekį, ar skysti koncentratai. Kitaip tariant, siekiama, kad būtų užtikrintas proporcingesnis sausų koncentratų ir saldintų gėrimų apmokestinimas akcizais. Taip pat akcizų didinimas saldintiems gėrimams prisidėtų prie tvarių valstybės biudžeto pajamų didinimo, o kartu ir prie visuomenės sveikatingumo didinimo tikslų – mažinti riziką susirgti antro tipo cukriniu diabetu, širdies ir kraujagyslių ligomis, prisidėti prie padidėjusio svorio ir nutukimo, ypač vaikų, valdymo, skatinti gamintojus sumažinti cukrų kiekį jų gaminamuose ir parduodamuose gėrimuose. Šiame kontekste taip pat svarbu pažymėti ir Pasaulio sveikatos organizacijos rekomendacijas valstybėms didinti mokesčius cukrumi saldintiems gėrimams ir gerinti jų struktūrą, kadangi daugelyje valstybių mokesčiai vis dar nepakankamai sumažina tokių gėrimų įperkamumą – „akcizai už saldintus gėrimus šiuo metu nėra išnaudojami visu savo potencialu – tai padėtų veiksmingai sumažinti laisvųjų cukrų vartojimą, gerinti gyventojų mitybą ir užkirsti kelią su mityba susijusioms neužkrečiamoms ligoms, tokioms kaip nutukimas ir dantų ėduonis, taip pat padėtų jas kontroliuoti“.[1] Finansų ministerijos vertinimu, siūlomų akcizų tarifų pokyčių poveikis vidutinei metinei infliacijai būtų nežymus ir, įsigaliojus tarifų padidėjimui nuo 2027 m. liepos 1 d., pasiskirstytų per 2 metus. Bendras poveikis per dvejus metus sudarytų iki 0,05 procentinio punkto (maždaug tiek pat, kiek 2026 metais, nustačius akcizus saldintiems gėrimams).

[1] Global report on the use of sugar-sweetened beverage taxes, 2025

Lietuvos pramonininkų konfederacija 2026-11-25 Nr. S.205	Be to, siūlant įvesti papildomą, itin reikšmingą apmokestinimą gėrimų sektoriui, Finansų ministerija niekaip nereflektavo to, kad šis sektorius jau susiduria su augančiais aplinkosaugos, tvarumo, pakuočių sudėties ir formos bei kitais reguliaciniais reikalavimais (pvz., kylančiais iš naujojo ES Pakuočių ir pakuočių atliekų reglamento). Visiems šiems reikalavimams įgyvendinti būtinos papildomos investicijos ir atitinkamai, bet koks mokestinės naštos didinimas turi būti vertinamas kartu su šiomis sąnaudomis ir jų poveikiu šio sektoriaus įmonių konkurencingumui. Prieš keičiant tarifus įvertinti jau taikomo akcizo rezultatus ir bendrą papildomos mokestinės bei reguliacinės naštos poveikį verslui ir vartotojams. Kartu su verslo bendruomene kitais metais išnagrinėti alternatyvas ir ieškoti proporcingo sprendimo, kuris esmingai nepablogintų gėrimų industrijos padėties. Jeigu būtų nuspręsta tęsti Įstatymo projekto svarstymą, prašome atidėti siūlomą didesnių akcizų tarifų saldintiems gėrimams įsigaliojimą, numatytą 2027 m. liepos mėn. Neskubėti didinti nealkoholinių saldintų gėrimų akcizo tarifų, kol nebus įvertinti pirmųjų šio mokesčio taikymo metų rezultatų. Pateikti viešą ir išsamų poveikio vertinimą, kuriame būtų atskirai išanalizuotas galimas kainų augimas ir finansinė našta mažas pajamas gaunantiems pensininkams. Pagrįsti siūlomų tarifų dydžius konkrečiais visuomenės sveikatos, vartojimo ir biudžeto pajamų rodikliais bei paaiškinti, kodėl pasirinktas būtent toks didinimo mastas. Įvertinti alternatyvias priemones, kurios leistų siekti visuomenės sveikatos tikslų nesukuriant nepagrįstos finansinės naštos socialiai pažeidžiamiems gyventojams. Surengti konsultacijas su vyresnio amžiaus žmonėms atstovaujančiomis organizacijomis, įskaitant Lietuvos pagyvenusių žmonių asociaciją, prieš priimant galutinį sprendimą. Reikalauja, kad valstybė neapsiribotų nuolatiniu mokesčių ir akcizų didinimu, o pati rodytų gero ir efektyvaus ūkininkavimo pavyzdį – didintų pajamas iš valstybės valdomų įmonių, turto ir investicijų, užtikrintų racionalų viešųjų lėšų naudojimą ir taip mažintų papildomų mokesčių gyventojams poreikį.	

	Nepritaria siūlomam neproporcingam akcizų didinimui saldintiems gėrimams ir ragina iš naujo įvertinti jo poveikį vartotojams, ypač socialiai pažeidžiamiausiems vartotojus. Akcizų didinimas dar labiau sumažins jų perkamąją galią ir prisidės prie augančios socialinės atskirties.	
Lietuvos pramonininkų konfederacija 2026-11-25 Nr. S.205	Siūlo tobulinti koncentratų apmokestinimo metodiką, nustatant diferencijuotus cukraus kiekio intervalus.	**Neatsižvelgta.** Siūlymas pakeisti koncentratų apmokestinimo metodiką, nustatant diferencijuotus akcizų tarifus pagal juose esantį cukraus kiekį, vertintinas atskirai, įvertinant siūlomo tarifų diferencijavimo pagrįstumą ir poveikį akcizų apmokestinimo proporcingumui.
Asociacija „Lietuvos gėrimai“ 2026-11-18 BN	Siūlo plėsti mokesčio bazę - apmokestinti kitas daug cukraus turinčių maisto produktų kategorijas, pirmiausia saldintus pieno produktus. Siūlo apsvarstyti galimybę nustatyti keleriems metams iš anksto numatytą tarifų didinimo planą, kuris paskirstytų mokestinę naštą ilgesniam laikotarpiui ir užtikrintų pastoviai augančias biudžeto pajamas.	**Neatsižvelgta.** Teikiamas Akcizų įstatymo pakeitimo projektas yra *tikslinis,* siekiant užtikrinti proporcingesnį sausų koncentratų ir saldintų gėrimų apmokestinimą akcizais, o taip pat prisidėti prie tvarių valstybės biudžeto pajamų didinimo. Kartu svarbu pažymėti, kad pagal galiojančio Akcizų įstatymo nuostatas pridėtiniais cukrumis arba saldikliais saldinti pieno gėrimai yra apmokestinami akcizais.
UAB NARA Health 2026-11-20 BN Lietuvos pramonininkų konfederacija 2026-11-25 Nr. S.205	Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu galiojanti gėrimų koncentrato sąvoka gali apimti ir miltelių pavidalo visaverčius maisto produktus, kurių paruošta porcija vartojama kaip patiekalas, siūlo patikslinti Akcizų įstatymo 3 straipsnio 22^1 dalyje nustatytą produktų, nelaikomų nealkoholiniais saldintais gėrimais, sąrašą papildyti tokia nuostata: „miltelių pavidalo maisto produktai, pagal savo sudėtį ir maistinę vertę skirti pakeisti įprastą valgį ir vartojami kaip visavertis patiekalas arba įprastos mitybos papildymas baltymais.“ Siūlo patikslinti Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo 3 straipsnio 22^1 dalį, aiškiai nustatant, kad pieno produktai nėra priskiriami nealkoholiniams saldintiems gėrimams. Toks atskyrimas pagrįstas šių produktų teisine kategorija, sudėtimi, gamybos ypatumais ir maistine verte.	**Neatsižvelgta.** Teikiamas Akcizų įstatymo pakeitimo projektas yra *tikslinis,* siekiant užtikrinti proporcingesnį sausų koncentratų ir saldintų gėrimų apmokestinimą akcizais, todėl koncentratų sąvokos keitimo tikslingumas turėtų būti vertinamas atskirai.

_____